

εἶχε προικισθῇ ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ τοῦ πολυτίμου θώρου τὸ ὅποιον ἐλκύει καὶ καθιστᾷ ἀφωτισμένους τοὺς ἄλλους. Ὑψηλός, ἀξιοπρεπής, εὐπροσήγορος, καλοκάγαθος, ἀγαπῶν καθ' ὑπερβολὴν τοὺς φίλους αὐτοῦ, τραχὺς δὲ καὶ φρικτὸς πρὸς τοὺς πολεμίους, εὐλεύθερος πρὸς ὅλους, ἐξήσκει ἐπαγωγόν τινα ἐπιρροὴν εἰς ἣν ἦτο δύσκολον ν' ἀντισταθῇ τις. Κατὰ τὰς δυσχερεῖς περιπτώσεις, συνεβουλεύοντο ὡς μαντεῖον τὸν ἥρωα. Καὶ ὅμως δὲν κατώρθωσε νὰ κερδήσῃ ὑπὲρ τῆς μερίδος αὐτοῦ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1840· διότι ἡ δημοκρατία, ἀναίξασα τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὴν κοινὴν ἔνδειαν τὴν ὁποίαν ὁ Βὰν Βούρεν, καθὼ προσκεκολλημένος εἰς τὰ δόγματα τῆς μερίδος αὐτοῦ, δὲν ἐδυνήθη καὶ τοὶ πολλὰ ἔμπειρος, νὰ θεραπεύτῃ, καὶ διδαχθεῖται ὑπὸ τῆς πείρας, παρεδέρχθη ὡς πρόεδρον τὸν στρατηγὸν Ἀρρίτσωνα. Ἀλλ' ἡ τύχη ταχέως ἐπανήλθεν εἰς τὰς φάλαγγας τῆς δημοκρατικῆς μερίδος, καὶ τὸ 1844 αἱ ἐκλογαὶ ἐνηργήθησαν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ Ἰάκωνος· αὐτὸς ἀπεφάσισε τὰ περὶ Τεξᾶς, καὶ αὐτὸς καθ'ἑρῶσε νῆαν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν σύμφωνον πρὸς τὰς ἐρεῖς τοῦ ἀρπάσαντος τὴν Φλωρίδα. Καὶ ἡ πολιτικὴ αὕτη ἦτο πολιτικὴ ἐπιδρομῆς καὶ κατακτήσεως, τείνουσα εἰς τὸ νὰ ἐνώτῃ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγὸν τοῦ νόμου ὁλόκληρον τὴν Ἠπειρον τῆς ἀρκτῶας Ἀμερικῆς, ἀπὸ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ μέχρι τῶν παγερῶν τοῦ πόλου χωρῶν.

Ὁ στρατηγὸς Ἰάκωνος κατέβη εἰς τὸν τάφον τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ προέδρου τοῦ ἀναλαβόντος τὴν εὐθύνην τῆς νέας ταύτης πολιτικῆς. Ἀπέθανε λοιπὸν ἀφείς τὴν Ὁμόσπονδον πολιτείαν εἰς στάσιν διάφορον τῆς τοῦ 1829 ὅτε αὐτὸς ἐλαβεν εἰς χεῖρας τὰς ἡνίκας τῆς ἐξουσίας. Καὶ ἐσωτερικῶς μὲν ἐρθαιρε τὰ ἐλατήρια τοῦ πολιτεύματος τοῦ 1789, ἐλατήρια εὐθραστα ἅτινα δὲν ἐπρεπε νὰ ἐγγίσωσιν εἰμὴ χεῖρες ἀνδρὸς προσεκτικοῦ καὶ μετριοπαθοῦς, ἀλλὰ τὰ ὅποια παρεσάλευσεν ἢ συνέτριψεν ἡ στρατιωτικὴ αὐτοῦ παλάμη. Ἐρεθίσας εἰς ἄκρον τὰ δημοκρατικὰ πάθη, κατέστησε τὸ πολίτευμα τοῦτο ἀδύνατον νὰ περιτείλῃ καὶ νὰ διευθύνῃ λαὸν ὅποιος ὁ τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν. Ἐξωτερικῶς δὲ, κατεπάτησε τὰς παραδόσεις τοῦ Οὐασιγκτῶνος, ἠγάπησε τὰς ἐπιδρομὰς, τὴν ἔκτασιν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος, καὶ ὁ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς Μεξικῆς πόλεμος ὑπῆρξεν ὁμιστον ἀποτέλεσμα τῆς βιαίας αὐτοῦ πολιτικῆς. Ὁ στρατηγὸς Ἰάκωνος ἐπενήργησε λοιπὸν τὰ μέγιστα ἐπὶ τῆς τύχης τῆς ἰδίας πατρίδος καὶ τοῦ νέου κόσμου. Ἡ παγκόσμιος ἱστορία θέλει ἀφιερῶσαι μίαν σελίδα εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ἡ σελὶς αὕτη τί θέλει ἄρα διαλαμβάνει; Ὅταν ἴδωμεν τὴν παρακμὴν τῶν πρώην Ἰσπανικῶν ἀποικιῶν, τὴν παράδοξον ἀπομάκρυνσιν αὐτῶν ἀφ' ὅλων τῶν στοιχείων τῶν ἀπαρτιζόντων τὸν πολιτισμὸν, ὅταν παρατηρήσωμεν τὴν εὐτολμίαν, τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς Ἀγγλοαμερικανικῆς φυλῆς, θελομεν ἴσως μαντεύσει ὅτι ἡ σελὶς ἐκείνη θέλει διηγηθῇ πῶς αἱ Ἠνωμέναι πολιτεῖαι, ἀκολουθοῦσαι τὴν διαχαράχθεισαν ὁδὸν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἰάκωνος, κατέστησαν κύρια τῶν εὐρυχωροτέρων καὶ τῶν με-

γαλοπρεπεστέρων ἐπαρχιῶν τοῦ κόσμου. Θέλουσιν ἴσως κυριεύσει ὁλόκληρον τὴν Μεξικὴν, τὰς Καλιφορνίας, τὴν κεντρικὴν Ἀμερικὴν μέχρι τοῦ Παναμᾶ, καὶ τέλος καὶ αὐτὸν τὸν Καναδᾶν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου Ὠκεανοῦ. Ὅποιον τέμενος ἀθανασίας καὶ δόξης! Ναί! ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης καὶ ἀπεράντου αὐτῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἀγγλοαμερικανικῆς φυλῆς, ὁποία θέλει ἄρα εἶσθαι τῆς ἐλευθερίας ἡ τύχη; Δὲν εἶναι φόβος μὴ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις ὑποκαταστήσῃ τὴν θέλησιν αὐτῆς εἰς τοῦ νόμου τὴν θέλησιν; Καὶ ὁ Ἰάκωνος αὐτὸς δὲν ἐνεφύλλισεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ τὸ κυβερνητικὸν τοῦτο εἶδος; Καὶ τί γινῆσεται τότε ἡ Συμπολιτεία; Ἀντί μιᾶς ὁμοσπονδίας, τίς εἶδεν ἔαν, μετὰ τὴν τοιαύτην ἔκτασιν τῶν ὀρίων, δὲν χωρισθῇ εἰς δύο, ἢ καὶ τρία, ἢ καὶ τέσσαρα ἀντίζηλα Κράτη; Καὶ τὸ ἐχθιστον τῆς δουλείας σύστημα δὲν θέλει σχεδὸν ἀναπτυχθῇ ὅσον καὶ τὰ ἔρια ταῦτα; (1) Τὸ μέλλον, ὁποῖον τὸ προητοίμασεν ὁ στρατηγὸς Ἰάκωνος δύναται νὰ κυοφορήσῃ συγχρόνως ὅλην ἐκείνην τὴν δόξαν, καὶ ὅλα ταῦτα τὰ δυστυχήματα. Ἀλλὰ τοιαύτη δὲν εἶναι ἡ ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐγχαράξωμεν εἰς τὸ μνημεῖον τὸ ἀνεγερθὲν ὑπὸ τῆς ἱστορίας πρὸς τιμὴν τοῦ ἐνδόξου Οὐασιγκτῶνος. Τὰ στοιχεῖα ἐκείνη; εἶναι ὅλα λαμπρά καὶ ἁγνά, ὅλα ἐπαξία τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς αἰωνίας τῶν μεταγενεστέρων εὐγνωμοσύνης! Ν. Δ.

ΤΑ ΣΚΟΛΛΑΡΙΚΙΑ ΤΗΣ ΝΕΚΡΑΣ.

ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Α.

Ἦτον μεσημβρία. Λαμπρά τις ἀκτὶς τοῦ ἡλίου τοῦ Ἰουνίου, εἰσδύσασα διὰ τῶν διπλῶν παραπετασμάτων δύο μεγάλων παραθύρων, ἐμιτοφώτιζε κομψότατον κοιτῶνα, ὅπου ὁμοῦς παριστάνετο δράμα σπασαζικᾶρδιον.

Γυνὴ τις τεσσαρακονταετῆς σχεδόν, ὡραιότατη ἀκόμη μὲ ὅλα τὰ ἴχνη τῶν παθημάτων τὰ ὅποια ἐφαίνοντο εἰς τὸ πρόσωπόν της, ἔκειτο εἰς κλίνην θανάτου. Ἡ κάτωχρος ρυτιογνομία τῆς ἦτον ἱλαρὰ ἀπὸ τοὺς μεγάλους καὶ μαύρους ὀφθαλμούς της, ἂν καὶ μιτοκλεισμένους ἐτοξεύετο ὡς γλυκὺ τὰ χλωμὰ χεῖλη της ἐχαμογέλων· ὁ ἀριστερός της βραχίον, κρεμάμενος ἔξω τῆς κλίνης, ἐστολίζετο ἀπὸ χεῖρα λευκὴν, μακράν, ὡραιότατην ὅστις τὴν ἐδλεπε θὰ ἐνόει ὅτι ἡ ἀθηνῆς ἐπασχέ μὲν, ἀλλ' ὅτι εὐχαριστεῖτο διὰ τὰ παθήματά της· τὸ ἦθος, ἡ θέσις της, ὅλον ἐν γένει τὸ σῶμά της ἐδείκνυε τόσην ἐλπίδα καὶ τόσον πόνον, ὥστ' εὐκόλως ἐκαταλάμβανες ὅτι ἐπερίμενεν ἐν μετανοίᾳ τὸν θάνατον ὡς ἀμοιβὴν βίου σπυνοῦ καὶ ἁγίου.

Γυνὴ τις εἰκοσαετῆς καὶ ἄλλη τις κόρη σχεδόν ὁμηλικῶς εὐρίσκοντο εἰς τὸν αὐτὸν κοιτῶνα. Ἡ πρώτη, ξανθὴ, μὲ ὀφθαλμούς μαύρους, μὲ κόμην μακράν καὶ

(1) Ἡ προφητεία τοῦ Γάλλου συγγραφέως δὲν ἐπληρώθη εὐτυχῶς μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Καλιφορνίας. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἔχοντες δούλους Ἀμερικανοὶ κλίνουν σήμερον ὡς ἐπὶ τὸ πρὶν εἰς τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας. Σ. Μ.

μέ φυσιогνωμίαν γλυκεῖαν ἦτον γονυπετῆς παρὰ τὴν κλίνην, τὸ μέτωπον ἔχουσα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τῆς ψυχορραγούσης, τῆς ὁποίας τὴν χεῖρα κατεφίλει καὶ κατέδρεχε με δάκρυα· ἡ ἐνδυμασία τῆς ἦτον κομψή καὶ πλουσία· ἀλλὰ ταύτην ἀσχήμεζον μέγιστα ὑποδήματα ἀνδρικά τὰ ὁποῖα ἐφόρει μέχρι γονάτων.

Πρέπει νὰ εἰπώμεν ἀπὸ τοῦδε τί ἐσήμαινον τὰ ἀπρεπῆ ταῦτα ὑποδήματα, διὰ νὰ μὴν ἐκλάβῃ ὁ ἀναγνώστης τρελὴν τὴν φέρουσιν αὐτά.

Ἡ πνέουσα τὰ λοιπὰ ὠνομάζετο Κυρία Νυνῆ. Ὅταν ὑπανδρεύθῃ, ὁ χῆρος σύζυγός τῆς εἶχε περιουσίαν πολλὰ περιπεπλεγμένην καὶ μικρὰν θυγατέρα. Ἡ κυρία Νυνῆ, ἀγαπῶσα τὸν κόσμον, καὶ προικισμένη με πολλὰ προτερήματα διὰ νὰ λάμψῃ εἰς αὐτὸν, δὲν ἐρρόντισε πώποτε περὶ τῆς θυγατρὸς ταύτης, ἥτις ἄλλως δὲν ἦτον ἐδική τῆς· ἡγάπα τὴν μικρὰν Εὐφροσύνην ὅπως ἀγαπᾷ τις μικρὸν ζῶον κατοικίδιον εὐμορφον καὶ εὐάγωνον. Ὅταν ἐγέννησε κόρην ἀφωσιώθη ὁλόκληρος εἰς αὐτὴν μ' ὅλην τὴν φυτικὴν τῆς θερμότητα. Δὲν ἐδύνάτο νὰ ὑποφέρῃ τὸ νὰ χαίδευσι καὶ νὰ περιποιῶνται τὴν Εὐφροσύνην, ἐπειδὴ ἤθελεν ὅλα τὰ χάδια, ὅλαι αἱ περιποιήσεις νὰ ἐπιδαφιλεύωνται εἰς τὴν θυγατέρα τῆς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἤρχισε καὶ νὰ τὴν κακομεταχειρίζεται, διότι ἦτον εὐφραιτέρα καὶ ἀγαθότερα τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἑλένης. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων νεανίδων ὑπῆρχε διαφορὰ ἥτις ἐλύπει τὴν μητρικὴν ὑπερηφάνειαν τῆς κυρίας Νυνῆ. Ἐπὶ τέλους ἡ ζηλοτυπία τῆς ἐφθασεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥτ' ἐγένετο χρεία, διὰ νὰ λυτρώσῃ τὴν ταλαίπωρον Εὐφροσύνην ἀπὸ τὰς ἀδικούς χειράς τῆς, νὰ τὴν ἀπομακρύνῃ τῆς πατρικῆς οἰκίας.

Καὶ ὅμως ἡ τοιοῦτον τυραννηθεῖσα Εὐφροσύνη, εἶναι ἡ νέα τὴν ὁποῖαν ἴδομεν γονυπετὴ παρὰ τὴν κλίνην τῆς ἀδυσωπῆτος μητριῆς τῆς. Ὑπανδρευθεῖσα πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχε καμμίαν σχέσιν μετ' αὐτῆς, καὶ αἰφνης ἐμαθε τὴν θανατηφόρον ἀσθενεῖάν τῆς. Ἀλλ' ἂν καὶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἦτον ἀσθενής, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ νὰ παρηγορήσῃ ἐκείνην ἥτις τὴν ἐδασάνειεν ἄλλοτε. Ὁ σύζυγός τῆς ὅμως, φοβούμενος μὴ ἡ θέα τῆς ἀγωνιώσης προσβάλῃ τὴν ἀδύνατον κρατὶν τῆς, δὲν τὴν ἀφῆκεν οὐδὲ νὰ ἐκβῇ, οὐδὲ νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴν κλίνην. Ἀλλ' ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἡγάπα τὰς ὑποκρισίας· εἶπεν ὅτι εἶχεν ἀμεταθέτον ἀπόρασιν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν μητέρα τῆς ἐπειδὴ ἦτον καὶ ἐπιθυρία καὶ χρέος τῆς. Ὁ σύζυγός τῆς, ἀπελπισθεὶς νὰ νικήσῃ τὴν θελήσιν τῆς τῆς ὁποίας ἐγνώριζε τὴν σταθερότητα, ἐκλείδωσεν ὅλα τῆς τὰ σανδαλία, καὶ ἐπρόσταξε τοὺς ὑπηρέτας ἐπὶ ποινῇ ἀμέσου ἀποβολῆς, νὰ μὴ συντρέξωσι κατ' οὐδὲν τὴν κυρίαν τῶν ἂν θελήσῃ νὰ ἐξελθῇ τῆς οἰκίας. Ἀλλ' αὐτὴ ἐσηκώθη, ἐνεδύθη μόνη τῆς, ἐβαλεν, ἐν ἐλλείψει τῶν σανδαλίων τῆς, ἐν ζευγάριον ὑποδημάτων τοῦ ἀνδρός τῆς, καὶ διέτρεξε, κατακαιομένη ἀπὸ τὸν ἥλιον, τὸ μακρὸν διάστημα τὸ ὁποῖον ἐχώριζε τὴν οἰκίαν τῆς ἀπὸ τὴν τῆς κυρίας Νυνῆ, ὅπου ἐφθασεν ἀποκαμωμένη μὲν καὶ πυρεστουσα, ἔχουσα ὅμως τὴν συνειδήσιν ἐλαφρὰν ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος τῆς.

Ἡ ἄλλη νέα τὴν ὁποῖαν ἀνεφέραμεν ἐκάθητο εἰς τινὰ τῶν ἀπωτέρων γωνιῶν τοῦ κοιτῶνος μακρὰν τῆς

μητρός τῆς. Αὐτὴ ἦτον ἡ Ἑλένη· οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ὄφρυς, ἡ κόμη ἦσαν κατάμαυρα καὶ στιλπνότατα· ἡ λευκότης τοῦ χρώματος σπανία. Οἱ χαρακτῆρές τῆς, τῶν ὁποίων ἡ εὐρυθμία ἦτον ἀξιοθαύμαστος, ἦσαν τραχεῖς καὶ ἀνάλητοι. Τὸ ῥητὸν καὶ καλῶς κατασκευασμένον ἀνάστημά τῆς ἦτον ἄχαρι· ὁλόκληρον δὲ εἶχεν ἐκφράσιν μᾶλλον θρασυτήτος ἢ ἀξιοπρεπείας, μᾶλλον στρυφνότητος ἢ εὐγενείας· ἀναλύων αὐτὴν εὕρισκες ὅλας τὰς λεπτομερείας ὥραιας· τὸ ὅλο, ὅμως ἦτον ψυχρὸν καὶ ἀπαίσιον· τὸ πρόσωπόν τῆς ἦτον λαμπρὸν, ἀλλ' ἡ φυσιогνωμία τῆς ζοφερά· δὲν ἦτον εὐμορφος, διότι δὲν εἶχε ψυχὴν καλὴν.

Διὰ νὰ μὴ μένῃ ἀργὴ ἐμπροσθεν τῆς ἀδελφῆς τῆς τὴν ὁποῖαν ἐμίσει, ἡ Ἑλένη ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον καὶ ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἀνεγίνωσκεν· ἡ προσοχὴ τῆς ὅμως ἦτον ἄλλοῦ. Οἱ ὀφθαλμοί τῆς ἐστρέφοντο πρὸς τὴν κλίνην, καὶ ὁτάν τις ἐβλεπε τὰ ὑποδήματα τῆς ἀδελφῆς τῆς, μειδίαμα χλευαστικὸν ἐπλανᾶτο εἰς τὰ χεῖλη τῆς. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ φανερώσωμεν, ἂν καὶ ἡ ἀποκάλυψις εἶναι τρομερά· πρέπει νὰ τὸ φανερώσωμεν ἐπειδὴ τὰ παραδείγματα τῶν τρομερῶν πραγμάτων χρησιμεύουσιν ὡς διδασκαλία, ὡς καὶ τὰ παραδείγματα τῶν καλῶν· ἡ νέα ἐκείνη τὴν ὁποῖαν ἐλάτρευεν ἡ μήτηρ τῆς ἐδειξε σκληρότητα ἀπάνθρωπον πρὸς τὴν ἀσθενῆ μητέρα τῆς· καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, λογαριάζουσα κατὰ νοῦν τὴν πλουσίαν κληρονομίαν τῆς, ἠσθάνετο ἀνυπομονησίαν διὰ τὴν βραδύτητα τοῦ θανάτου τῆς μητρός τῆς ! . . .

Πρὸ πολλοῦ ἡ ἀσθενὴς δεινοπαθοῦσα καὶ ἀγωνιώσα ἔκειτο ἀνίσθητος· ἀλλ' αἰφνης ἐφάνη ἀνκήφουσα, καὶ ἀναβιδάσασα τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπόν τῆς, ἐψιθύρισε με φωνὴν μόλις ἀκουσθεῖσαν·

— Θεέ μου ! ὁποῖον ὥραϊον ὄνειρον ! . . . ἶδα ὅτι ἦτον πλησίον μου κάποιος ὁ ὁποῖος με ἡγάπα ! . . .

Ἡ Εὐφροσύνη ἀκούσασα τὴν περίλυπον ταύτην φωνὴν ψυχῆς ἐγκαταλειφθείσης, τὸ εὐγλωττον τοῦτο παράπονον, ἐνηγκαλίσθη περιπαθῶς τὴν μητέρα τῆς· τὰ δάκρυά τῆς ἔρρεον κρουνηδόν, καὶ ὅταν κατάρθωσε νὰ δμυλήσῃ·

— Δὲν ἠπατήθης, εἶπε, μητέρ μου· τῶνόντι εἶναι πλησίον σου κάποιος ὁ ὁποῖος σὲ ἀγαπᾷ . . . κάποιος ὁ ὁποῖος δὲν θά σ' ἐγκαταλείψῃ.

Ἡ ψυχορραγούσα ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἤρχετο ἡ φιλικὴ ἐκείνη φωνή, καὶ ἰδοῦσα τὴν Εὐφροσύνην γονυπετὴ ἐφάνη ἀμυδάλλουσα· παρατηρήσασα δὲ με πλειοτέραν προσοχὴν, ἶδε τὸ γλυκὺ πρόσωπόν τῆς κλαῖον καὶ προσευχόμενον. Τότε ὑψώσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανὸν συνῆψε τὰς χεῖρας ὡς διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεόν· στρέψασα δὲ καὶ πάλιν τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Εὐφροσύνην, εἶπε με μειδίαμα ἀρρήτου εὐγνωμοσύνης·

— ὦ! Εὐφροσύνη, εὐχαριστῶ ! . . . εὐχαριστῶ, σὺ ἦσουν ὁ ἄγγελος τοῦ ὀνείρατός μου ! . . . Ἄν ἤξευρες πόσην παρηγορίαν αἰσθάνεται ὁ πόντος ὅταν δάκρυα τρέχουν ἐπάνω εἰς τὰς χεῖράς του, ἀφοῦ μάλιστα δὲν ἔχῃ πρὸ πολλοῦ κανένα νὰ τὸν ἀγαπᾷ ! . . . Ἄν ἤξευρες πόσον εἶναι ὥραϊον τὸ ν' ἀποθάνῃ τις χωρὶς καμμίαν τύφιν συνειδήσεως, ἐνῶ ἐμελλε πρὸ ὀλίγου νὰ παραδώσῃ τὴν ψυχὴν ἔχων τοιαύτην τύφιν ! . . . Διὰ τοῦτο, δὲν ἤμποροῦσα ν' ἀποθάνω· ἐπερίμενα μίαν συγχώ-

ρυσιν, σ' ἐπεριμένα, καὶ ἐν τσοῦτῳ πόσον ὑπέφερα! . . . ὦ! ναι, πόσον ὑπέφερα! . . . πλὴν ἤλθες, κόρη μου· τὰ δάκρυά σου ἐλάτρυναν τὴν ψυχὴν μου, μ' ἐσυγχώρησες, μ' εὐλόγησες· καὶ τώρα δὲν ὑποφέρω πλέον, δὲν ἔχω τίποτε νὰ βαρύνῃ τὴν καρδίαν μου, εἴμ' εὐτυχής . . . ἤμπορῶ νὰ πηγαίνω . . . ἐπειδὴ με συγχωρεῖς . . . Αἰ! κόρη μου;

— Μητέρα μου, ἀνέκραξεν ὁλολύζουσα ἡ Εὐφροσύνη, ζητῶ γονυπετὴς τὴν εὐχὴν σου, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ ζήτης διὰ νὰ με ἀγαπᾷς . . . διὰ νὰ με συγχωρήσῃς νὰ σ' ἀγαπῶ!

— Τὴν εὐχὴν μου . . . ἀπεκρίθη, ζητεῖς τὴν εὐχὴν μου . . . Οἱ ἄγγελοι ἔχουν ἀνάγκην εὐχῆς; ὄχι! εἰδὺν χάριτας. Ἄκουσε ἐπρόσθεσε μὲ φωνὴν χαμηλωτέραν πλησιάζουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν τῆς Εὐφροσύνης, καὶ δεικνύουσα μὲ τὸ βλέμμα τὴν Ἑλένην. Βλέπεις τὴν ἀπάνθρωπον ἐκείνην κόρην χάριν τῆς ὁποίας σ' ἐθυσίασα; Ἀφοῦ ἤλθεν εἰς τὸν κόσμον μὲ τυραννεῖ· ἀφοῦ μάλιστα ἡρρώσθησεν ἐφέρθη μὲ ἀκατανόητον ἀσπλαγχνίαν πρὸς ἐμέ· εἶναι δυνατόν νὰ πιστεύσῃς ὅτι ἐλογαρίαζε τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἰατρῶν καὶ τὰ ἱατρικά; Καὶ ὅμως τὴν ἀγαπῶ πάντοτε. Εἶναι ὑπερήφανος, εἰλαυτος ὑπὲρ τὸ δέον, καὶ κακὴ· κἀνεῖς εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ τὴν ἀγαπᾷ ἀφοῦ ἀποθάνω ἐγώ. Ἡ ἰδέα αὕτη μὲ ἀπελπίζει. Δὸς με τὸν λόγον σου ὅτι θὰ τὴν ἀγαπᾷς ἀντ' ἐμοῦ, σὺ ἡ ὁποία τότῳ ὑπέφερες ἀπὸ ἐμέ ἐξ αἰτίας τῆς, καὶ θ' ἀποθάνω ἀναπαυμένη. Ἴσως δὲν θὰ σὲ γνωρίζῃ καμμίαν χάριν οὔτε διὰ τὴν ἀγάπην οὔτε διὰ τὰς περιποιήσεις σου· ἡ ἀμοιβὴ ὅμως τοῦ καλοῦ τὸ ὁποῖον θὰ κάμῃς δὲν θὰ σὲ δοθῇ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Ἡξεύρω ὅτι ἀρκεῖ εἰς τὴν καλὴν σου καρδίαν νὰ κάμῃς τὸ καλόν, καὶ ἄς μὴν τὸ γνωρίσῃ οὐδ' αὐτὸς ὁ Θεός.

— Σ' εὐχαριστῶ, μητέρα μου, διὰ τὴν καλὴν σου καρδίαν· δὲν εἶμαι πάντοτε ἀδελφὴ τῆς Ἑλένης;

Ἀλλ' ἡ Ἑλένη ἤρχισε νὰ δυσφορῇ διὰ τὴν συνομιλίαν τῆς μητρὸς τῆς μὲ τὴν Εὐφροσύνην· θυμωθεῖσα δὲ ἐπὶ τέλους διότι ἐλησμόνησαν ὅτι ἦτον παροῦσα, ἀνέκραξε μὲ φωνὴν ὀξεῖαν·

— Θεέ μου! Εὐφροσύνη! φαίνεται ὅτι ἔχεις νὰ ἐκμυστηρευθῇς πολλὰ εἰς τὴν μητέρα μου καὶ ν' ἀκούσῃς πολλὰ ἀπὸ αὐτῆν· διότι βλέπω καὶ τὴν ἐνοχλεῖς τόσον, ἐνῶ οἱ ἱατροὶ τὴν ἀπηγόρευσαν νὰ ὁμιλῇ! Θέλεις λοιπὸν νὰ τὴν φονεύσῃς;

Ἡ Εὐφροσύνη δὲν ἀπεκρίθη· ἠσπάζετο μόνον μὲ πλειοτέραν ζέσιν τὰς χεῖρας τῆς ἀσθενοῦς, ἥτις εἶπε ψιθυρίζουσα·

— ὦ! ἂν ἡ λύπη φονεύῃ, ἡξεύρω καλῶς τίς μ' ἐφόνευσεν! . . . Ὅχι βέβαια ἡ καλὴ αὕτη κόρη μου . . .

Ἐναγκαλισθεῖσα τότε τὴν Εὐφροσύνην, ἐπρόσθεσε μὲ πολλὴν ριλοστοργίαν καὶ μετάνοιαν·

— Ἡπατήθην, τέκνον μου, σὺ ἤσουν ἡ ἀληθινὴ κόρη μου, καὶ σὲ ἐπρεπε νὰ ἀγαπῶ. Καὶ ὅμως σὲ παρεγνώρισα, σ' ἐκαχομεταχειρίσθην, σὲ ἀπέβαλα . . . ὦ! φρίττω ὅταν τὸ ἐνθυμοῦμαι! . . . Πλὴν ἂν σ' ἔκαμα κακόν, ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἐνόμιζα κόρην μου μὲ τὸ ἀπέδωκε! Σὺ, ἄγγελέ μου, μ' ἐσυγχώρησες· ὑπάγω νὰ παρακαλέσω τὸν Θεόν νὰ συγχωρήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἀδελφὴν σου ὡς τὴν συγχωρῶ ἐγώ. Αἰ! ἀποθνή-

σκω, Εὐφροσύνη μου! . . . ποῦ εἶναι ἡ Ἑλένη; . . . δὲν τὴν βλέπω, δὲν τὴν αἰσθάνομαι . . .

Ἡ κυρία Νυνὴ ὠμίλει μὲ φωνὴν τόσῃ ἀδύνατον ὥστε μόλις τὴν ἤκουεν ἡ Εὐφροσύνη. Ἐφρεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰς τρεμούσας χεῖράς τῆς, ζητοῦσα τὴν Ἑλένην τῆς ἥτις καθημένη ὁλονέν μακρὰν ἐξηκολούθει νὰ μαίνεται.

— Εἰπέ τὴν, ἐπρόσθεσε, νὰ πλησιάσῃ . . . Θέλω νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ . . . Θέλω νὰ τὴν εὐχηθῶ . . . Τὴν ἀγαπῶ πάντοτε, . . . θὰ εἶναι τόσῳ δυστυχής! . . .

— Ἑλένη! εἶπεν ἐντρομος ἡ Εὐφροσύνη, πλησιάσε· ἡ μήτηρ μας σὲ ζητεῖ, θέλει νὰ σ' ἐναγκαλισθῇ. Ἀλλ' ἡ Ἑλένη ῥίψατα βλέμμα ἄγριον πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐστρεψε τὴν ῥάχιν τῆς.

Ἡ ψυχοῤαγοῦσα δὲν ὠμίλει πλέον, ἀλλ' αἱ χεῖρές τῆς περιεφέροντο πάντοτε.

— Ἐλα, ἀδελφὴ μου, σὲ παρακαλῶ! . . . ἐπανελάθεν ἡ Εὐφροσύνη, ἔτι πλέον ἐντρομος.

Ἡ Ἑλένη οὐδ' ἐσάλευσεν.

Αἱ χεῖρες τῆς Κυρίας Νυνὴ ἔμειναν ἀκίνητοι, αἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐκλείσθησαν, καὶ ὁ χρότης μελανὴ περιεχύθη εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς.

— ὦ Θεέ μου! ἀνερώνητε μὲ ἀπελπισίαν ἡ Εὐφροσύνη· δὲν εἶναι πλέον καιρὸς!

Ἡ Ἑλένη ἐπλησίασε τότε εἰς τὴν κλίνην, ἠτένισε τὸ πτώμα ψυχρῶς, ἔβαλε τὴν χεῖρα ἐπάνω τῆς καρδίας τῆς μητρὸς τῆς, καὶ τὸ αὐτίον ἐπὶ τοῦ στόματος. Ἡ καρδία δὲν ἐπαλλε πλέον, ἀπὸ τὸ στόμα δὲν ἐξήρχετο πλέον πνοή! . . .

Ἡ Ἑλένη στραφεῖσα τότε πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς εἶπε μὲ φωνὴν τραχεῖαν·

— Τώρα πλέον ὅτε δὲν ἔχεις τί νὰ κάμῃς ἐδῶ, ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ κάμῃς τὴν χάριν νὰ φύγῃς ἀπὸ τὴν οἰκίαν μου.

Ἡ Εὐφροσύνη ἐλειποθύμησεν· ὅταν δὲ ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις τῆς, εὗρίσκετο εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν κλίνην τῆς.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἡ Ἑλένη ἐμέτρα πολυτίμους λίθους καὶ ἀργυρὰ σκεύη ἐκτεθειμένα ἐπὶ τραπέζης ἐμπροσθέν τῆς. Τὸ πρόσωπόν τῆς εἶχεν ἐκφραστὴν ἀποτρόπαιον πλεονεξίας ἀνυπομόνου. Ἀφοῦ εἰσρε τοὺς σύρτας πολλῶν ἐπίπλων, ἐσήμανε τὸν πλησίον τῆς κώδωνα. Γραῖα τις, πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ὑπηρετοῦσα τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, εἰσῆλθε σπογγίζουσα τὰ κατακόκκινα ὄμματα τῆς.

— Μάρθα, εἶπεν ἡ Ἑλένη, ποῦ εἶναι τὰ ἀδαμάντινα σκολλαρίκια;

— Ἡ κυρία τὰ ἐφοροῦσε πάντοτε.

— Ναι, ὅταν ἦτον ἀσθενής, τὸ ἡξεύρω· ἀλλὰ τώρα;

— Τὰ φορεῖ ἀκόμη.

— Α, ἦ, Μάρθα! τί ἔκαμες; διὰ τί δὲν τὰ ἔβαλες εἰς τὴν θήκην των;

— Κυρία, δὲν ἐτολμοῦσα.

— Εἶσαι τρελὴ· νομίζεις ὅτι θέλω νὰ χάσω ἐκεῖνα τὰ πολύτιμα σκολλαρίκια;

— Πλὴν, κυρία, ἤκουσα πολλάκις τὴν ταλαίπωρον κυρίαν μου νὰ λέγῃ, ὅτι ἤθελε νὰ τὴν θάψουν μὲ αὐτά.

Ἡ Ἑλένη συνορρωθεῖσα ἀπεκρίθη ἀποτόμως·

— Μάρθα, δὲν ἔχεις πλέον ἄλλην κυρίαν ἀπὸ

ἐμέ· νὰ μὲ φέρῃς ἀμέσως τὰ σκολλαρίκια . . . ἀμέσως· ἀκούεις ;

— Ὑπαγε λοιπὸν νὰ τὰ ἐπάρῃς, κόρη ἀπάνθρωπε, ἀνεφώνητεν ἡ γραῖα ἀγανακτήσασα· ὁ Θεὸς νὰ σὲ συγχωρήσῃ, ἂν εἶναι δυνατόν !

— Μάρθα, ἀπεκρίθη ἡ Ἑλένη τῆς ὁποίας τὸ πρόσωπον συνεστάλη φρικωδῶς, παλαιόγραια δαιμονισμένη, νὰ φύγῃς ἀμέσως, καὶ νὰ μὴν ἐξαναπατήσῃς πλέον ἐδῶ.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα διευθύνθη πρὸς τὸν νεκρικὸν θάλαμον· ἡ δὲ Μάρθα τὴν παρηκολούθησεν ὀλοφυρομένη.

Ἐν μέσῳ τοῦ θαλάμου, ὀλίγον ὑψηλότερον τοῦ ἐδάφους, ἔκειτο τὸ φέρετρον σκεπατμένον μὲ μικρὸν ὕψισμα μαῦρον ἔχον σταυρὸν λευκόν· τὰ φύλλα καὶ τὰ περαπετάσματα τῶν παραθύρων κλεισμένα καλῶς, ἀπέκρουον τὰς ἀκτῖνας τοῦ φωτοδόλου ἡλίου· τέσσαρες μεγάλαι λαμπάδες καίονσαι εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα τοῦ φερέτρου, ἔχουν εἰς τὸν θάλαμον λάμψιν πένθιμον. Ὁ θάνατος ἦτον ἐκεῖ αὐτοπρόσωπος μὲ ὅλας τὰς ἐπισημοὺς ἐνδείξεις τῆς λύπης, ἀλλ' ἦτον μόνος ! οὐδ' ἡ φιλία, οὐδ' ἡ θρησκεία εἶχον ἐλθεῖν νὰ συγκεράσωσι τὴν ὀδύνην ἐκείνην. Δύω γυναῖκες μορφῆς ἀγρίας μισθωθεῖσαι διὰ νὰ φυλάξωσι τὴν νεκράν, ἔκρυφομίλουν τρώγουσαι, καὶ γελῶσαι γέλωτα προξενούντα φρίκην· κανεὶς ἄλλος δὲν ἦτον ἐκεῖ διὰ νὰ χύσῃ δάκρυ ἢ νὰ προσευχηθῇ !

Εἰσελθοῦσα εἰς τὸν θάλαμον ἡ νέα ἐταράχθη· τὸ αἶμα ἐπάγωσεν εἰς τὰς φλέδας τῆς· χωρὶς νὰ αἰσθάνεται λύπην ἢ τύψιν συνειδότος κατεβλήθη ἀπὸ προαίσθημα ἀπαίσιον· ἀλλ' ἡ πλεονεξία δὲν ἔχει σπλάγχνα. Ἡ Ἑλένη καταφρονήσασα τὸ προαίσθημα εἶπε πρὸς τὰς δύο γυναῖκας·

— Ἀνοίξατε τὸ φέρετρον τοῦτο.

— Εἶναι καρφωμένον, κυρία.

— Ξεκαρφώσατέ το ἀμέσως.

Αἱ δύο γυναῖκες ἔρριψαν ἐκθαμβοὶ βλέμματα πρὸς ἀλλήλας· ἐδίσταζον.

— ὦ κυρία ! ἀνέκραξεν ἡ Μάρθα, μὴν τὸ κάμῃς, ὁ Θεὸς θὰ σὲ παιδεύσῃ ! . . . εἶναι φρικτὸν ! . . . μὴν τὸ κάμῃς, κυρία, σὲ παρακαλῶ, εἰς τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς σου ἡ ὁποία σὲ ἀγαποῦσε τόσῳ πολῷ !

Ἡ Μάρθα ἦτον γονυπετῆς, ἐνηγκαλίζετο τὸ φέρετρον διὰ νὰ τὸ προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν βεβήλωσιν, καὶ ἔχυνε δάκρυα πικρά· ἀλλ' ἡ Ἑλένη, στραφεῖσα καὶ ἰδοῦσα αὐτὴν εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην, ἤναψεν ὀλόκληρος ἀπὸ θυμόν· διότι ἡ συνειδήσις τῆς ἀχρείας διαγωγῆς εἰς μὲν τὰς τιμίας ψυχὰς γεννᾷ μετάνοιαν, τὰς διεφθαρμένας ὁμῶς φύσεις παροξύνει ἐτι μᾶλλον. Ἡ Ἑλένη προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς σπινθηροβολοῦντας ἀπὸ μανίαν ἐπὶ τῆς Μάρθας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν μὲ ἀππλαγχνίαν ἀνήκουστον·

— Πάλιν ἐδῶ σ' εὗρίσκω, ἀγρεία ! δὲν ἤκουσες τί σὲ εἶπα πρὸ ὀλίγου ; θέλεις νὰ προσταῶ νὰ σὲ πετάξουν ἔξω ἀπὸ τὴν θύραν ; Πλὴν ἴσως . . . τώρα μὲ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν . . . σὺ ἔκλεψες ὃ, τι ζητῶ.

Ἡ Μάρθα ἐσηκώθη, ἔρριψεν ἐπὶ τῆς Ἑλένης βλέμμα καταφρονήσεως, καὶ μὲ ἀγανάκτησιν ἀπερίγραπτον, εἶπε·

— Κυρία ! τριάκοντα χρόνους ὑπηρετῶ τὴν οἰκὸγένειάν σου, καὶ εἰς αὐτὴν τρεῖς μεγάλας λύπας ἐδοκίμασα· τὸν θάνατον τῆς μάμμης σου, τὸν θάνατον τῆς μητρὸς σου, καὶ τὸ σήμερινόν σου ἀτοπον φέρσιμον. Ἡ μάμμη σου μὲ ὠνόμαζε κόρην τῆς, καὶ ἡ μήτηρ σου φιληνάδαν τῆς, χωρὶς ἐγὼ νὰ ὑπερηφανευθῶ ποτὲ διότι ἐγνώριζα ὅτι ἤμην πτωχή· ἀλλὰ τὰς ἀγαποῦσα, τὰς ἐσεβόμην, τὰς ὑπηρετοῦσα· ἡ συνειδήσις μου μὲ λέγει ὅτι ἔκαμα τὸ χρέος μου. Σήμερον, κυρία, λέγεις ὅτι εἶμαι κλέπτρια· σὲ τὸ συγχωρῶ ἀπὸ καρδίας, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ συγχωρήσῃ καὶ ὁ Θεὸς τὴν ἁμαρτίαν τὴν ὁποίαν θὰ κάμῃς.

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἐγονυπέτησεν ἐκ νέου μὲ πρόσωπον εἰς ἄκρον γαληνιαῖον προστηχίθη, ἐπαίλησε μίαν ἄκραν τοῦ νεκρικοῦ καλύματος, ἐσηκώθη κάμνουσα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ ἐξῆλθε χωρὶς ἡ νέα νὰ τολμήσῃ νὰ τὴν εἰπῇ οὐδὲ λέξιν.

Ἡ δὲ Ἑλένη ἔμεινεν ὡς ἀπολιθωμένη τέλος εἶπε πρὸς τὰς γυναῖκας·

— Ἀνοίξατε τὸ φέρετρον.

Τὸ σῶμά τῆς ὀλόκληρον ἔτρεμεν, οἱ ὀδόντες τῆς συνεκρούοντο, καὶ τὸ πρόσωπόν τῆς ἦτον κάτωχρον.

Αἱ δύο γυναῖκες ἀπὸ ἔρριψαν καὶ πάλιν πρὸς ἀλλήλας τὰ βλέμματά των, ἐπιον ἀπὸ ἓν μέγαν ποτήριον κρασίου καὶ ἐπλησίασαν εἰς τὸ φέρετρον.

Ἀνεσῆκωσαν τὸ νεκρικὸν κάλυμμα . . .

Ἡ Ἑλένη ἐνόμισεν ὅτι ἐκινεῖτο τὸ φέρετρον, καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ πλειότερον· ἤθελε νὰ στρέψῃ ἄλλοῦ τὰ βλέμματά τῆς, πλὴν ἔμενον ἀκίνητα ὡς ἂν ἐκαρφώθησαν ἀπὸ ἀόρατον δύναμιν ἐπάνω τοῦ νεκρικοῦ κραββάτου.

Ὅταν ἀνεσῆκωσαν τὸ σκέπασμα τοῦ φερέτρου, νεκρικοὶ σπασμοὶ ἐκλόνισαν τὸ σῶμά τῆς.

Τέλος, αἱ μεθυσμέναι γυναῖκες μόλις ἀνέσυσαν τὴν σινδόνην καὶ ἔφυγον κράζουσαι ὡς μαινάδες.

Ἡ Ἑλένη ἐβλεπεν ὁλονὲν ἀσκαρδαμυκτὴ, καὶ ἰδοὺ τί ἶδεν !

Ἡ μήτηρ τῆς, ἥτις εἶχε σαβανωθῇ καὶ τεθῇ ἐξηπλωμένη καὶ μὲ βλέφαρα κλειστά ἐντὸς τοῦ κραββάτου, εὗρέθη γονυκλιτοῦσα καὶ προσευχομένη θερμῶς· μὲ χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους, μὲ ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐφαίνετο δεομένη καὶ λέγουσα·

— Συγχώρησέτην, θεέ μου !

Ἡ Ἑλένη ἔπεσε κατὰ τοῦ ἐδάφους σπαραττωμένη ὀλόκληρος. Ἦν ἐπιούσαν καὶ τὰς ἐφεξῆς ἡμέρας, οἱ σπασμοὶ ἐπανήρχοντο περιοδικῶς.

Εἶχε πάθει ἐπιληψίαν !

Μετὰ ἓν ἔτος, εἰς τὸν ἴδιον ἐκεῖνον θάλαμον ἐξετέθη καὶ δεύτερον φέρετρον. Πλησίον τοῦ φερέτρου τούτου δύο γυναῖκες προστύχοντο ὑπὲρ τῆς Ἑλένης θανατωθείσης ἀπὸ τοῦ ἐλέγχους τοῦ συνειδότος τῆς, ἡ Εὐφροσύνη καὶ ἡ Μάρθα.

Ἡ Ἑλένη ὑπέπεσε βεβαίως εἰς μέγα ἀνόμημα· ἀλλὰ ματενόησε, καὶ ἀπειρον τὸ ἔλεος τοῦ ὑψίστου.